

POSUDEK VEDOUCÍHO

Husitská teologická fakulta UK

Jméno a příjmení studujícího: Miriam Macnerová Vilímová

Vedoucí ZP: Mgr. Jiří Motl, PhD.

Téma: Konverze ke křesťanství

Práce je výsledkem kvalitativního výzkumu, který se zaměřoval na zkušenost s konverzí ke křesťanství. Práce se skládá ze dvou částí, teoretické a empirické. Studentka konzultovala práci s velkým předstihem, konzultace probíhaly zejména nad designem a metodami výzkumu. Dokončování práce však probíhalo uspěchaně. Celek práce jsem jako vedoucí viděl až 5 dní před odevzdáním. Nebyl tedy dostatek času na detailní konzultace nad textem. Tím trpí zvláště teoretická část práce.

Ocenění zaslouží zejména schopnost studentky citlivě přistupovat k jemnostem procesu konverze svých respondentů. Zvláště z **empirické části** je patrné, že fenomén konverze u křesťanů studentka dobře zná, s mnoha lidmi o něm hovořila a téma dlouho promýšlela. Studentka v této části prokázala schopnost výzkumné senzitivity a poměrně dobře také propojuje text teoretické části s empirickou.

Formulace výzkumné oblasti a výzkumných otázek je poměrně dobrá, stejně jako zvolená metoda sběru a vyhodnocení dat. Výzkumné otázky byly vhodným způsobem zodpovězeny. Pro tento typ kvalitativního šetření (s malým počtem respondentů) by bylo lepší mít úžeji vymezenou výzkumnou oblast (např. vzdělaní katolíci, kteří konvertovali mezi 15 a 30 rokem). Homogennější skupina by poskytovala lepší možnost zobecnění a větší možnosti v rámci interpretace.

Zajímavým postřehem je např. to, že rozdělení konverze na pozvolnou a náhlou je schématické. Autorka poukazuje na měnící se dynamiku procesu konverze u některých respondentů. Tento typ zjištění je cenný na kvalitativním výzkumu, který dokáže zachytit jemnosti zkoumaného fenoménu a poukázat na limity některých konceptů a teorií.

Text **teoretické části** značně trpí tím, že byl šit horkou jehlou, množství pasáží je formulováno nejasně. Nedostatky této části spočívají v slabší promyšlenosti jednotlivých konceptů a pojmů. Na řadě míst je text nelogický, jednotlivé pasáže nenavazují atp. Uvedme si několik příkladů:

„Motiv je hlavní součástí motivace, který daného jedince umí vést k aktivitě. Je to cokoli od potřeby až po naše nejnítěrnější přání a touhy. Jak již bylo uvedeno, motiv je pohybem, který nás vede k dosažení cíle, tedy utišení určité potřeby či vyřešení situace a díky tomu i uspokojení

aktivovaného motivu. Uspokojení daného motivu mnohdy probíhá skrze nějaký předmět. Tímto předmětem může být i určitý subjekt. Například farář, který v neděli skrze své kázání uspokojí jedinci potřebu jistoty. Pod termínem předmět si můžeme představit vše od rodiny, přátel, institucí, myšlenek až po denní potřeby.“ Hned první věta je nepřesná, protože máme celou řadu motivů, které naopak vedou k pasivitě (sexuální zdrženlivost, půst...). Logika textu zde pokulhává. Z textu např. vyplývá, že denní potřeby vedou k upokojení motivu. Není zde jasné, co tím má být řečeno.

„Musíme si však uvědomit, že jedinec, který se obrátí na víru, není pouhým vnějším pozorovatelem, ba naopak on je součástí tohoto procesu. Změna se odehrává přímo v něm. Při procesu konverze mnohdy dochází i k přijetí sebe samého, poněvadž je to transformace celkového myšlení (Bauer, 2009)“ (s. 9). To, že jedinec není pouhým pozorovatelem své konverze, je zcela zřejmý fakt, není jasné, proč si to musíme uvědomit. V druhé větě je jistá nelogičnost, protože hovoří o přijetí sebe sama, ale zároveň o tom, že jde o transformaci celkového myšlení. Takže člověk přijímá sebe sama takového jaký je, nebo se musí transformovat, aby se pak přijal?

„Na tomto rozdělení vidíme, že to nelze takto jednoduše říci, protože motivace a chování nejsou totéž (Nakonečný, 1998). „Motivace souvisí s vnitřní pohnutkou chování, způsob chování pak souvisí s danou situací“ (Nakonečný, 1998, s. 454). Dle mého názoru si však musíme uvědomit jeden důležitý faktor, že ne vždy je motivace vědomá, a proto v případě nevědomého chování tato otázka nelze položit. Mohli bychom se tím dostat do cyklického bádání nad chováním jedince, které by však nemělo konce“ (s. 14). Z této pasáže není jasné, jakou otázku si nemůžeme položit. Působí to jako naléhavé sdělení, že si něco musí čtenář uvědomit, mě se však nepodařilo rozklíčovat, co si mám uvědomit.

„Souhlasím, že existují specificky náboženské motivy. Musíme si uvědomit, že věřící jedinec se bude snažit, aby vše, co činí, bylo v rámci hodnot a norem určitého společenství a hlavně, aby v očích Božích byl dobrým člověkem a mohl tak dospět k finálním cílům“ (s. 22). Argumentace ve prospěch přístupu, který uznává specificky náboženské motivy, je nejasná.

Bodově k dalším aspektům práce:

Rozsah práce je přiměřený.

Struktura práce je logická.

Jazyková úroveň textu má mnoho nedostatků. Na řadě míst jsou formulace nejasné a čtenář si jen domýšlí, co asi autorka chtěla říci.

Formální úroveň je slabší: překlepy, nadbytečné mezery, chybějící tečky, čárky ve větách, bibliografie není podle abecedy atp. Na jednom místě v textu zůstala nedopatřením poznámka studentky – „přidat citaci s bezdomovci...“

Práce se zdroji je na úrovni bakalářské práce přijatelná, studentka však až příliš často pracuje se sekundárními zdroji (např. James podle Říčana tvrdí...). Vhodné by bylo jít k primárnímu zdroji, zvláště pokud je dostupný v češtině. Osobně mám problém i s parafrázemi, které nejsou označeny stranou – rád bych si někdy zalistoval v dané knize, jestli to tam např. prof. Říčan skutečně napsal.

Otázky pro obhajobu:

- Proč se domníváte, že existují specificky náboženské motivy?
- Co byste dnes udělala na výzkumu jinak?
- Jak byste na svůj výzkum navázala, kdybyste se tématu věnovala v magisterské práci?

Celkově práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. S ohledem na zmíněné nedostatky ji doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře až dobře (2-3).

Mgr. Jiří Motl, PhD.